

Knjiga jasno i cjelovito prikazuje patološke promjene zuba, usne šupljine, čeljusti i lica, a sadržaj joj je podijeljen u 17 poglavlja koja se dobro dokumentirana fotografijama u boji i svjetskom literaturom o problematici koju prikazuju.

Prvo poglavlje nakon uvodnih opaski o postupcima pretrage usne šupljine prikazuje najčešće patološke promjene sluznice. Čini se da je to poglavlje moglo biti bolje dokumentirano fotografijama u boji jer klinički primjeri nekih relativno čestih, a spomenutih promjena, nisu prikazani npr. keratoakantom, kondilomi, pigmentacije različite etiologije itd.

Drugo poglavlje o premalignim i malignim patološkim promjenama sluznice usne šupljine dobro je prikazano, i što se tiče dokumentacije kliničkih slučajeva i što se tiče epidemioloških podataka i navedene literature. Vrlo je dobro da se autor zadržao samo na prikazu patohistološke slike osnovnih stupnjeva alteracije pločastoga epitela usne šupljine i nije dopustio da svaki primjer maligne promjene bude popraćen i patohistološkom slikom, jer to bi uvelike promijenilo koncepciju knjige i bilo namijenjeno drugom krugu čitatelja.

Treće i četvrto poglavlje na jednostavan način pregledno daju temeljne informacije o bolestima parodonta i o karijesu, a sljedeće po redoslijedu o bolestima pulpnoga tkiva, pariapikalnom širenju upale i fokalnoj infekciji.

U šestome poglavlju autor prikazuje razvojne poremećaje veličine, oblika, broja, položaja i građe zuba te neke stečene promjene, kao što su atricija, abrazija, erozije promjene boje, hiper cementoze i neke druge.

U sljedeća tri poglavlja opisana je problematika odontogenih i neodontogenih cista te odontogenih tumora. S jedne strane gledajući, čini se da su poglavlja mogla biti popraćena s više kliničkih i rendgenskih slika, jer radi se o vrlo čestoj patologiji, a s druge strane oduševljavaju primjeri rijetkih patoloških promjena, kao npr. skvamocelularnog ili malignih odontogenih tumora.

Poglavlje o neodontogenim tumorima obuhvaća tumorske tvorbe samo nekih tkiva usne šupljine kao vezivnog, mišićnog, živčanog, masnog tkiva ili tkiva krvnih i limfnih žila.

Bolesti čeljusnih kostiju prikazane su u jedanaestom poglavlju i u njemu je autor pokušao sjediniti brojnu patologiju čeljusnih kostiju na jednome mjestu. Od atrofičnih stanja, preke hipertrofija kosti različite etiologije, koštanih upala, gingantocelularnih granuloma, displazija, Pagetove bolesti, histiocitoze-X, osteopetroze, osteoporozе do cista, tumora i bolesti temporomandibularnog zgloba, prikazana je brojna i zanimljiva kazuistika, pri čemu se teško može oteti dojmu da je takvu raznovrsnu patologiju bilo moguće već svrstati u neka od prethodnih poglavlja. No to je već pitanje koncepcije i namjene knjige i autorskoga viđenja njezina sadržaja.

Poglavlje o patološkim promjenama žlijezda slinovnica vrlo je dobro obrađeno i na jednome mjestu jasno i pregledno daje svu poznatu patologiju slinovnica.

U trinaestom poglavlju obrađene su bolesti limforetikularnog sustava, prikazan je raspored limfnih

žlijezda perioralnih područja, način limfne drenaže i širenja bolesti preko limfnih žila, te limfne obrambene barijere protiv napredovanja bolesti. Prikazani su zanimljivi slučajevi raznih vrsta limfoma i mijeloma u usnoj šupljini.

Sljedeće poglavlje kratko i temeljno prikazuje patološke promjene u vezi s maksilarnim sinusom, a za njim dolazi vrlo zanimljivo poglavlje o nekim kongenitalnim poremećajima i sindromima kao što su, na primjer, Gorlin-Goltzov sindrom, kerubizam, Behcetov, Peutz-Jeghersov, Gardnerov i drugi sindromi, neke displazije, disostoze, i druge rijetko viđene bolesti.

U šesnaestom poglavlju dobro su prikazane neke upalne promjene i sustavne bolesti s mogućim odrazom na stanje usne šupljine. Osim poznatih čestih ali i rijetkih specifičnih upalnih bolesti, autori su opisali i dokumentirali neke oralne manifestacije sive, a zatim i nekih drugih bolesti drugih sustava, kao npr. Crohnove bolesti, Gaucherove bolesti te bolesti žlijezda s unutarnjim izlučivanjem, bolesti nejasne etiologije i poremećaja u resorpciji vitamina.

Čini se da je za praktičara vrlo važno sedamnaesto poglavlje u kojem autori na jednostavan i sažet način daju kratke upute o kliničkoj slici, lokalizaciji, dijagnostici, histopatološkoj slici i liječenju nekih poznatih i čestih, ali i manje poznatih i rijetkih bolesti usne šupljine. Kako diferencijalno-dijagnostički razmišljati pri susretu s oteklinama na usnicama, alveolarnome grebenu, nepcu, dnu usta i slično, kako pri susretu s cističnim prozračnostima ili sjenama čeljusti. Autori su dali vrlo dobre upute ne samo za polivalentne praktičare nego i za one koji se tom problematikom danomice bave.

Knjiga završava dobrim indeksom pojmova i svatko tko je ikada ušao u područje oralne patologije može ju s istim zadovoljstvom uvijek iznova čitati nalazeći u njoj uvijek neke nove nepoznate ili poznate a zaboravljene pojedinosti.

Goran Knežević

SLIKA SV. APOLONIJE U ŠIBENIKU

Među mjesta u kojima se štuje sv. Apolonija, zaštitnica stomatologa, svakako treba ubrojiti i Šibenik. U starome dijelu grada postoji crkva Sv. Ivana, gotičko-renesansna građevina iz XV. stoljeća. U toj se crkvi na bočnom oltaru, s lijeve strane glavnog oltara, nalazi poveća pala u čast sv. Apolonije. Sadržaj pale može se podijeliti u dva dijela. U donjemu je u sredini lik sv. Apolonije, koja u desnoj ruci drži tanjurić i na njemu četiri zuba, a u lijevoj joj je ruci palma grančica. S njezine desne strane je sv. Ivan Orsini, trogirski biskup, do kojega kleče sv. Roko, zaštitnik gubavaca, sa svojim psom. S lijeve strane svetičina lika su sv. Klement, papa, a do njega kleči sv. Jeronim, patron Dalmacije, s kamenom u desnoj ruci.

U gornjemu dijelu pale predstavljena je nadzemaljska stvarnost. U sredini je Djevice Marija, iz čijih ruku siju zrake.

S desne strane Marijina lika, u gornjemu dijelu, je sv. Petar, koji u desnoj ruci drži ključ, a ispod njega anđeo s vagom, koji predstavlja sv. Mihovila kako predvodi duše pred Božji sud. Na lijevoj je strani nebeske Kraljice sv. Pavao, a ispod njega djevica, koja na lijevoj ruci drži krunu - simbol mučeništva. Ta kruna je pripravljena za sv. Apoloniju. Palu je na platnu veličine 280x150 cm izradio 1912. Amadeo Ballerini.

Na dan sv. Apolonije u crkvi Sv. Ivana u 5 sati jutro čitale su se lekcije u kojima je bio prikazan život svete u tri dijela. Nakon lekcija slijedila je pjevana sv. misa.

Za cara Filipa (244.-249.), u III. st., neki vrač i opsenjar proširio je po gradu Aleksandriji glas da gradu prijeti teška nesreća ako se ne poubijaju svi kršćani, koji su smrtni neprijatelji njihovih božanstava i kulta. Praznovjerni građani prihvatili su zle poticaje i sa svim su bjesom i okrutnošću počeli proganjati kršćane. Među prvima su uhvatili staroga Metra, ili Metrona, i od njega tražili da pohuli svoju vjeru. Kad su dobili negativan odgovor, na nj su navalili batinama, iskopali mu oči, ostrim štapima proboli lice, odveli ga izvan grada i tamo ga kamenovali.

Među divnim primjerima kršćanske postojanosti i junaštva ističe se i Apolonija, koja je bila veoma cijenjena u

svojoj odmakloj dobi zbog čvrste vjere i pobožnosti. Živjela je u potpunoj povučeniosti i provodila dane u postu, molitvi i drugim krijeponsim djelima. U vrijeme tih progona i nemira stalno je boravila u svojoj kući, uzdignutih ruku i očiju prema nebu. Razbješneli su pogani po kućama tražili kršćane. Kada su uhvatili Apoloniju, odlučili su je mučiti više nego druge kršćane, jer su je kršćani vrlo cijenili i poštivali. Najprije su se poslužili prijetnjama, obećanjima i ostalim vještinama kako bi slomili njezinu vjeru, ali su uvijek nailazili na njezinu nepokolebljivu postojanost i čvrstoću u vjeri. Udarcima kamenja izbili su joj zube i zgnječili cijelo lice. Zatim su je odveli izvan grada, gdje su pripremili veliku vatru, i prijetili da će ju vezanih ruku i nogu baciti u oganj ako ne pogrdi Isusa i ne prikaže tamjan idolima.

Apolonija je, prožeta živom vjerom i žarkom ljubavlju prema Kristu, u srcu i duši bila radosna što joj se pružila takva mogućnost da se žrtvuje za Boga. Osjećala je da bi jedna hula protiv Isusa za nju bila strašnija od bilo kakve vatre i plamena. Zato nije htjela čekati da ju bace u gorući oganj već je sama pošla u vatrenu buktinju. Zatražila je kratak odmor kao da se predomišlja što će učiniti, duboko se sabrala, žarko pomolila Gospodinu da primi njezinu žrtvu. Zatim se duhovno ohrabrena i okrijepljena bacila u oganj koji ju je progutao.

Taj je njezin postupak u pogana pobudio jak dojam, jer nisu mogli razumjeti da jedna djevica plamti većom ljubavlju i žarom prema Bogu negoli prema vlastitu životu.

Tada su kršćani pokazali posebno štovanje prema njezinim tjelesnim ostacima, a njezine su zube skupili kao svete moći i razdijelili ih raznim kršćanskim crkvama.

Vjernici su brzo počeli osjećati pomoć i zagovor sv. Apolonije. Odmah nakon njezine svete smrti počeli su se njoj utjecati za pomoć u raznim poteškoćama, a osobito u bolesti zuba. Zato se u starim brevijarima nalaze posebne molitve kojima se od Boga prosi milost po zagovoru te svete da se oslobode raznih tjelesnih tegoba i posebno bolesti zuba.

Tonko Kojudžić

TEČAJ TRAJNE IZOBRAZBE U SPLITU

U organizaciji Zavoda za oralnu kirurgiju Stomatološkog fakulteta u Zagrebu i Hrvatske stomatološke komore, Područnoga sjedišta Split, u predavaonici Medicinskog studija u Splitu 11. i 12. listopada 1996. održan je tečaj trajne izobrazbe pod nazivom "Oralna kirurgija za praktikčara". Nazočan broj sudionika višestruko je premašio kapacitet dvorane od oko stotinjak mjesta, te je ljubaznošću voditelja i predavača dogovoren još jedan termin za mjesec dana. Ponovljeni tečaj održan je u kongresnoj dvorani hotela "Marjan". Za vrijeme oba tečaja održana je i izložba stomatološkog materijala i opreme.

Voditelji tečaja bili su prof.dr. Pavel Kobler i prof.dr. Goran Knežević, te predavači doc.dr. Jakša Grgurević i mr.dr. Darko Macan.